

ВПЛИВ ДИВЕРСИФІКАЦІЇ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ АГРАРНИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ

О.М. Дмитренко, аспірант*

Житомирський національний агроекологічний університет

Виявлено позитивний вплив диверсифікації на ефективність використання ресурсного потенціалу аграрними підприємствами.

Постановка проблеми. З розвитком глобалізаційних процесів та ринковими трансформаціями аграрного сектора традиційна парадигма «продуктивізму» поступається новим підходам до ведення господарської діяльності сільськогосподарськими підприємствами. Серед них важливе місце належить диверсифікації як стратегії використання можливостей розвитку за межами існуючого бізнесу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагомий внесок у дослідження проблем диверсифікації здійснили М. Корінько, Г. Немченко, Н. Маслак, М. Радева, С. Попова, В. Андрійчук, Т. Алімова, О. Зоренко, Н. Степаненко, Н. Мельник та ін. Разом з тим, окремі аспекти впливу диверсифікації на ефективність діяльності аграрних підприємств потребують ширшого висвітлення та практичного підтвердження.

Метою дослідження є визначення впливу диверсифікації на ефективність використання ресурсного потенціалу сільськогосподарськими підприємствами на основі проведених емпіричних досліджень.

Результати дослідження. Для досягнення поставленої мети нами була використана запропонована В. Андрійчуком система показників продуктивності та рентабельності виробничих ресурсів [1, с. 52]. Їх розрахунок було здійснено за даними 18 сільськогосподарських підприємств Житомирської області, відібраних методом «поверхневої вибірки» [3, с. 419]. Результати розрахунків згруповані та представлені в таблиці. Основою групування є інтегральний показник диверсифікації, обчислений за індексом ентропії [2, с. 360]

Проведений аналіз показав, що підприємства більш ефективно використовують свій ресурсний потенціал за умов вищого рівня диверсифікації. При чому ця тенденція спостерігається за показниками ефективності використання як авансованих, так і спожитих у процесі виробництва ресурсів. Пояснити таку взаємозалежність можна тим, що

* Науковий керівник – П.К. Канінський, д. е. н.

розширення спектру видів діяльності має наслідком зростання обсягів валової та товарної продукції, на основі яких розраховуються показники продуктивності виробничих ресурсів: із зростанням валової (товарної) продукції продуктивність ресурсів буде зростати. Варто також акцентувати на можливостях диверсифікації згладжувати вплив фактору сезонності та забезпечувати більш повне і рівномірне використання підприємствами ресурсного потенціалу внаслідок освоєння виробництв з різною тривалістю виробничого циклу.

Таблиця. Ефективність використання ресурсного потенціалу сільськогосподарськими підприємствами

Показники	Середньозважені значення показників по групах		
	група 1	група 2	група 3
Межі інтегрального показника диверсифікації, розрахованого за індексом ентропії, коеф.	1,60-2,00	2,01-2,30	2,31-2,70
Кількість підприємств в групі, од.	4	7	7
Площа сільськогосподарських угідь, га	1711,8	1114,4	1576,4
Кількість працівників, чол.	84	113	111
Показники продуктивності виробничих ресурсів, коеф.			
1. Продуктивність основного капіталу	4,300	0,686	0,910
2. Продуктивність оборотного капіталу	1,360	0,986	0,856
3. Продуктивність людського капіталу	33,069	19,991	23,569
4. Продуктивність землі	1,284	1,839	1,630
5. Продуктивність авансованого капіталу (ресурсів)	0,861	0,338	0,604
6. Сукупна продуктивність виробничо спожитих ресурсів	0,704	0,649	0,604
Показники рентабельності виробничих ресурсів, %			
7. Рентабельність авансованого капіталу	10,7	6,6	5,0
8. Рентабельність власного капіталу	19,4	9,1	6,7
9. Рівень сукупної рентабельності виробничо спожитих ресурсів	11,1	17,2	13,7

Висновки. Практика реалізації стратегії диверсифікації вітчизняними сільськогосподарськими підприємствами доводить її важливість у вирішенні питань ефективного використання ресурсного потенціалу. Зокрема, в результаті проведеного соціологічного опитування керівників аграрних підприємств цю позицію виділили 43% респондентів.

Список використаних джерел

1. Андрійчук В.Г. Ефективність діяльності аграрних підприємств: теорія, методика, аналіз: Монографія. – К.: КНЕУ, 2005. – 292 с.

2. Корінько М.Д. Диверсифікація: теоретичні та методологічні основи: Монографія. – К.: ННЦ ІАЕ, 2007. – 488 с.

3. Маркетинговые исследования. Практическое руководство, 3-е издание: Пер. с англ. – М.: Издательский дом «Вільямс», 2002. – 960 с.: ил. – Парал. тит. англ.